

# 2008

DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB) // ÅRSMELDING 2008

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB)  
Rambergveien 9 | Postboks 2014 | 3103 Tønsberg  
Telefon // 33 41 25 00 | Faks // 33 31 06 60  
E-post // [postmottak@dsb.no](mailto:postmottak@dsb.no) // Internett  
[www.dsb.no](http://www.dsb.no) | ISBN-nummer // 978-82-7768-125-2



Direktoratet for  
samfunnsikkerhet  
og beredskap

## ÅRSMELDING

ET TRYGT OG ROBUST SAMFUNN – DER ALLE TAR ANSVAR

# INNHold

---

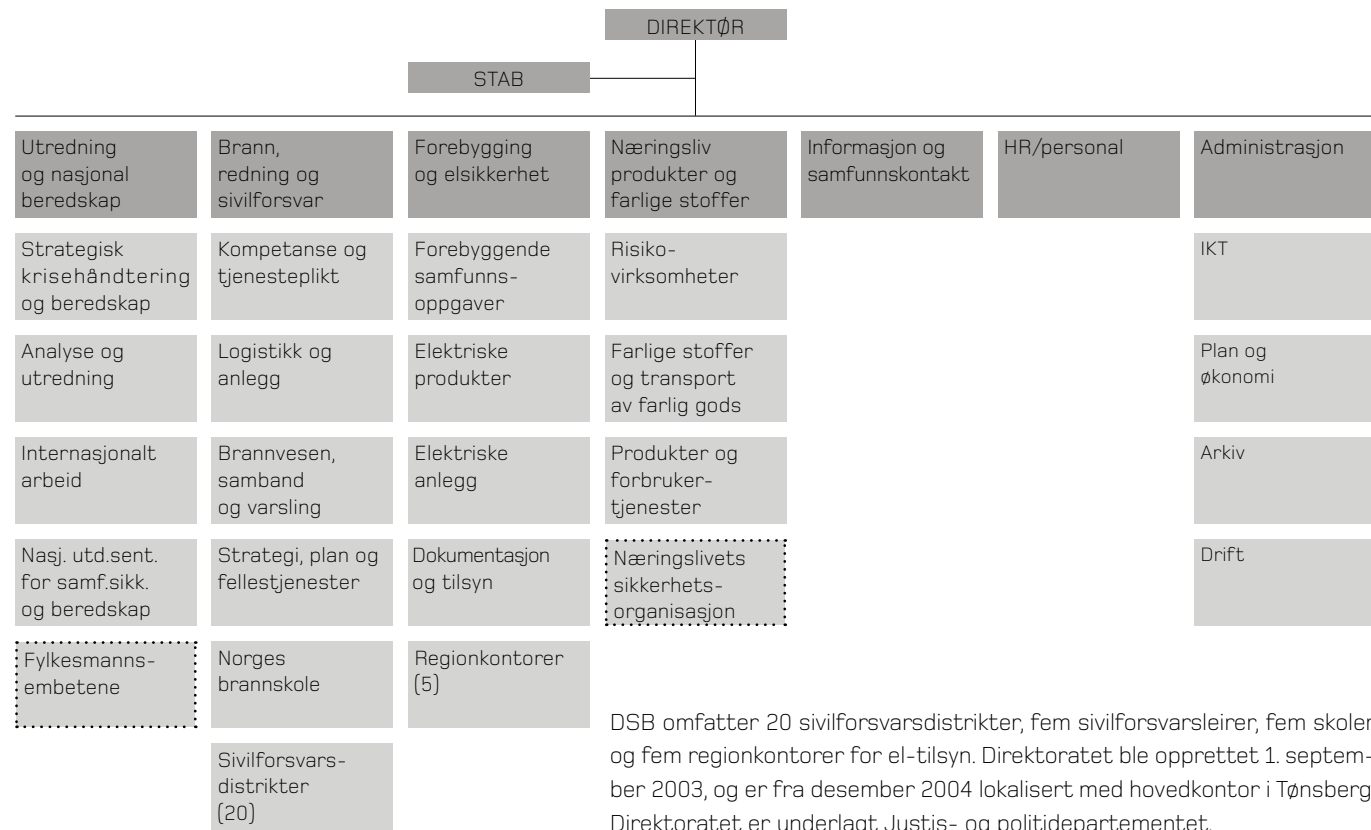
Kort om DSB	2
Direktøren har ordet	4
<hr/>	
Strategi 1 – Risiko, sårbarhet og beredskap i samfunnet	6
Strategi 2 – Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid	12
Strategi 3 – Nasjonal beredskap og krisehåndteringsevne	18
Strategi 4 – Sivilforsvaret	24
Strategi 5 – Pådriver og samarbeidspartner	28
Strategi 6 – Internasjonalt	34
<hr/>	
Regnskap	38
Organisasjon	41
Statistikk	42
Ledelsen i DSB	44

---

## KORT OM DSB

### VIRKSOMHETSIDÉ

DSB skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. Vi skal være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. Vi skal sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering.

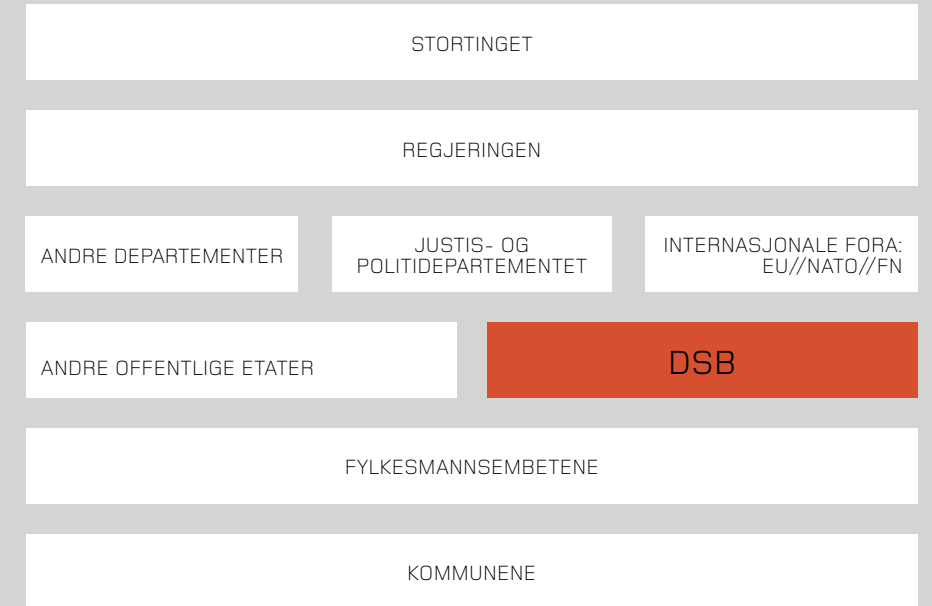


### DSB SITT SAMFUNNSOPPDRAG

Med basis i god oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet skal DSB arbeide for at det drives et godt forebyggende arbeid, at vi har adekvat beredskap for å møte uønskede hendelser og en god evne til å håndtere slike.

Dette forutsetter at vi er koordinerte med andre ansvarlige, og om nødvendig initierer koordinering. Videre at vi åpent og tydelig kommuniserer de utfordringene vi ser samtidig som vi evner å fange opp relevante signaler – at vi er lyttende.

DSB skal ta opp, men ikke ta over.



### LOVGRUNNLAGET

DSB forvalter saker i forhold til følgende lover:

- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver
- Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester
- Lov om Sivilforsvaret

Videre forvalter DSB 124 sentrale forskrifter.

### HOVEDMÅL

- Sikkerhet og beredskap er godt ivaretatt i alle kritiske samfunnsfunksjoner
- Redusert risiko for tap av liv, helse, miljø og materielle verdier
- Styrket evne til å håndtere ulykker og kriser
- Godt internasjonalt samarbeid innen samfunnssikkerhet og beredskap

### HOVEDSTRATEGIER

1. DSB skal systematisk identifisere og synliggjøre risiko, sårbarhet og beredskap i samfunnet
2. DSB skal tilstrebe at systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid legges til grunn i det forebyggende arbeidet
3. DSB skal styrke den nasjonale beredskapen og krisehåndteringsevnen
4. DSB skal lede og videreutvikle Sivilforsvaret som statlig forsterkningsressurs
5. DSB skal være en tydelig og ledende pådriver og samarbeidspart innen samfunnssikkerhet og beredskap
6. DSB skal ivareta norske interesser og forpliktelser på samfunnssikkerhetsområdet i internasjonale samarbeidsorganer, samt yte bistand internasjonalt ved katastrofer



Foto // Kai Myhre

Femårsdagen for nytt direktorat ble markert 1. september 2008. I forbindelse med markeringen uttalte justisministeren at etableringen av DSB har gitt bedre koordinering av arbeidet med samfunnssikkerhet. «Det tar tid å etablere en ny organisasjon, men jeg opplever at DSBs rolle og funksjon gradvis er meislet ut. Jeg har merket meg at direktoratet har blitt tydeligere og mer profesjonelt» sa statsråden videre. Jeg setter pris på og er enig i justisministerens oppfatning om resultatet av etableringen av direktoratet, og kan konstatere at vi har maktet å levere resultater i henhold til forventninger fra vårt overordnede departement også gjennom omstillingsperioden.

Stortinget behandlet i vårsesjonen Stortingsmelding 22 (2007-2008): Samfunnssikkerhet. Meldingen gir en status for viktige områder, og trekker opp kursen for det videre arbeidet. Jeg vil trekke frem to områder som vil få særlig betydning – og by på utfordringer – i tiden fremover.

I Stortingsmeldingen pekes det på behovet for å styrke og tydeliggjøre Justis- og politidepartementets samordningsrolle. DSB vil være viktig i dette arbeidet. Forventningen fra departementet er at DSB skal «bry seg» med alt og alle innen samfunnssikkerhetsområdet. Kgl.res. av 25. juni 2005, om DSBs koordineringsrolle, gir oss hjemmel for å gjøre nettopp det. Vi må likevel være oss bevisst at utøvelse av koordineringsrollen innebærer en balansegang, og at noen vil oppleve at vi bryr oss i utide. Dette må vi tåle.

Jeg tror at kommunikasjon er selve nøkkelen til suksess i utøvelsen av vår rolle.

Dette gjelder kommunikasjon mellom myndigheter, mellom myndigheter og andre aktører, og ikke minst kommunikasjon mellom myndighetene og befolkningen. Økt kunnskap om risikoer i nærmiljøet, og økt kunnskap om hvordan man skal forholde seg hvis en hendelse inntreffer, er viktige suksesskriterier for godt forebyggende arbeid og vellykket krisehåndtering den dag ulykken inntreffer.

En forutsetning for samordnet opptrøden i forbindelse med håndtering av hendelser, er at berørte aktører kjenner hverandre. Dette kan sikres gjennom eta-

gen av Sivilforsvaret har startet. Vi må konstatere at det ligger store budsjettmessige utfordringer i form av nødvendige engangsinvesteringer for å realisere fremtidens sivilforsvar slik det beskrives i stortingsmeldingen. Siktemålet er en gradvis gjennomføring, tilpasset de økonomiske rammebetingelsene som stilles til rådighet.

Avslutningsvis vil jeg trekke frem arbeidet med ny strategisk plan for 2009–2012 som en viktig prosess som er gjennomført i DSB i løpet av 2008. Kursen som ble staket ut for forrige periode ligger

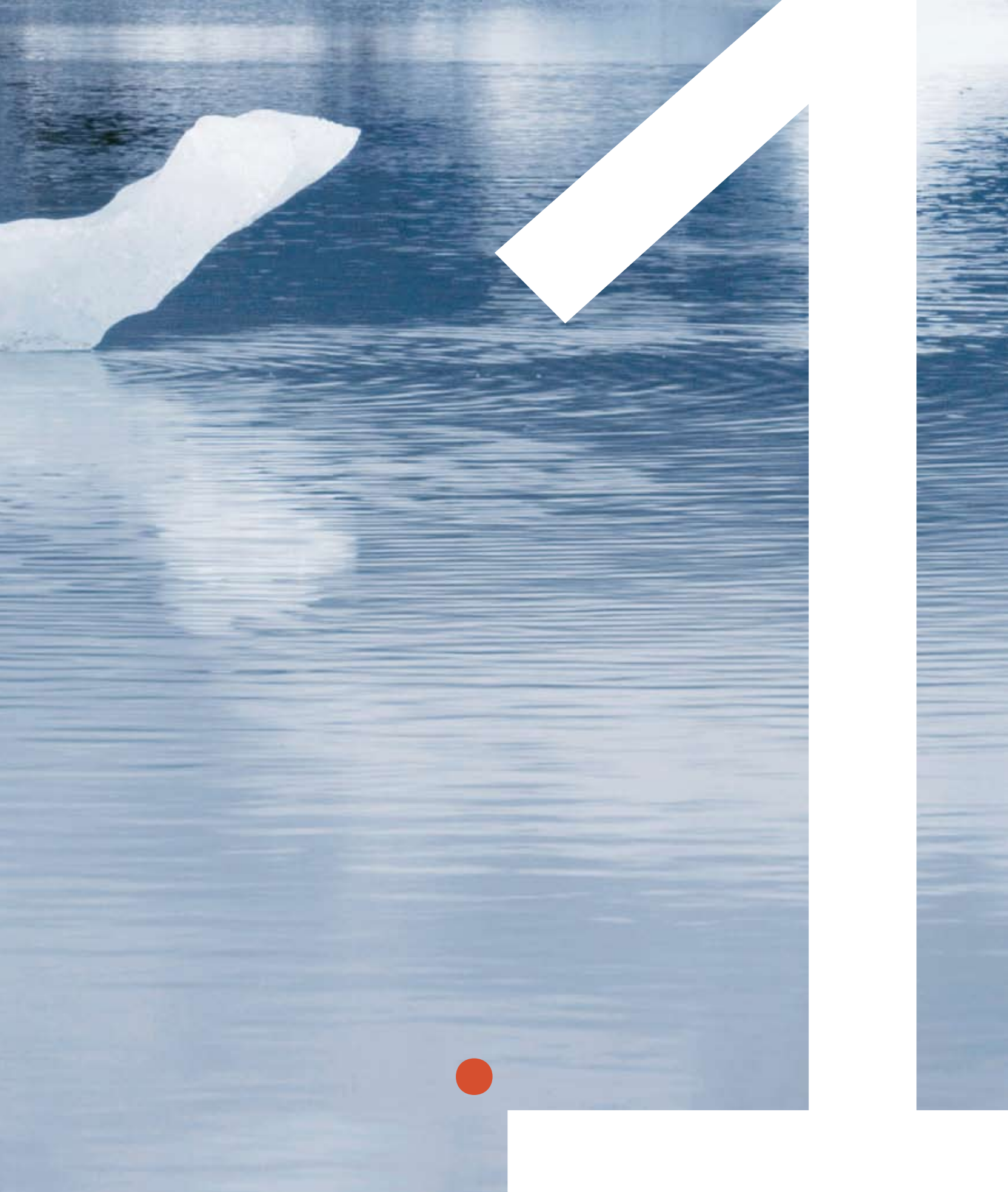
## Femårsdagen for nytt direktorat ble markert 1. september 2008

blering av faglige fora, gjennom samarbeid om planverk, og gjennom tverrsektorielle øvelser. DSBs arbeid med et nasjonalt risiko-, trussel- og sårbarhetsbilde, og med etablering av samvirkeområder innen samfunnssektorer med potensial for å forårsake store ulykker, er også viktige grep for å sikre bedre kommunikasjon og samhandling.

I november 2007 overrakte jeg Sivilforsvarsstudien til justisministeren. Studien beskriver Stortingets forventninger, hva Sivilforsvaret faktisk leverer, etterslep knyttet til rammebetingelser, aktuelle omdisponeringer innen gitte rammer, og anbefalinger om engangsinvesteringer. Studien er mitt faglige råd om utviklingen av Sivilforsvaret. De råd som blir gitt i studien fikk tilslutning under stortingsbehandlingen i 2008. Omstillin-

fast, men den nye planen innebærer en tydeliggjøring av strategier og tiltak for å nå målsettingene i perioden.

Jon A. Lea  
Direktør i DSB



# DSB skal systematisk identifisere og synliggjøre risiko, sårbarhet og beredskap i samfunnet



## Strategi 1

DSB skal etablere et nasjonalt risiko-, trussel- og sårbarhetsbilde for å sikre et felles planleggingsgrunnlag for både forebyggende og beredskapsmessige tiltak, nasjonalt, regionalt og lokalt. Videre skal direktoratet skape arenaer for å tydeliggjøre ansvarsforhold og initiere tverrsektorielle tiltak – herunder samvirkeområder. DSB skal bidra til å identifisere forutsetninger for robuste kritiske samfunnsfunksjoner, samt gjennomføre øvelser og tilsyn på sentralt og regionalt nivå. Direktoratet kartlegger og analyserer risiko innen brann- og elsikkerhet, håndtering av farlige stoffer, landtransport av farlig gods og sikkerhet ved produkter og forbrukertjenesteri. ●

## // VIKTIG I 2008

- Nasjonal sårbarhets- og beredskapsrapport
- Kommuneundersøkelsen
- Beredskapsbarometeret
- Vurdering av feietjenesten
- Ny forskrift om oppbevaring av farlige stoffer
- Regelverksforenkling
- Forskningsprosjekter



→ I 2009 ser vi en mulig pandemi knyttet til utbruddet av influensa A (svineinfluensa)

## NASJONAL SÅRBARHETS- OG BEREDSKAPSRAPPORT

---

DSB utarbeider hvert år en nasjonal sårbarhets- og beredskapsrapport (NSBR). Formålet er å synliggjøre og formidle kunnskap om risiko, sårbarhet og beredskap i samfunnet. Rapporten er todelt, med en oversiktsdel og en temadel.



Oversiktsdelen i NSBR-08 tok for seg sentrale sårbarhetsutfordringer basert på ulike større hendelser (eksempelvis strømutfall i Steigen og Oslo S, stort snøfall på Sørlandet, tankeeksplosjonen i Gulen og flom i Buskerud). Disse hendelsene viser at det er behov for forebygging og tiltak for å forhindre at ulykker oppstår, samt behov for å styrke og samordne krisehåndtering når ulykken har oppstått.

Fordypningstema i NSBR-08 var pandemi, med hovedfokus på frafall av arbeidskraft i ulike sektorer. Arbeidskraft er en kritisk innsatsfaktor i mange viktige samfunnsfunksjoner, og sektorene igjen er svært avhengig av hverandre for å opprettholde en forsvarlig drift ved en eventuell pandemi. Rapporten konkluderer med at en felles oversikt over risikoområder, planverk, krisehåndtering og tilgjengelige ressurser, som materiell, personell og kompetanse, vil kunne redusere de samfunnsmessige konsekvensene ved en pandemi.

NSBRs oversiktsdel skal på sikt bidra til et samlet bilde av risiko, trussel og sårbarhet i Norge. Hensikten er å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. I nær dialog med andre sentrale aktører vil risiko-, trussel- og sårbarhetsbildet videreutvikles i de kommende års rapporter.

Temadel i NSBR-09 er «Risiko, sårbarhet og beredskap i nordområdene».

---

Formidle kunnskap om risiko, sårbarhet og beredskap i samfunnet

---

---

## KLIMATILPASNING

---

DSB er sekretariat for Klimatilpasning Norge – Regjeringens satsing for å møte klimaendringene.

Det nasjonale sekretariatet skal koordinere arbeidet med å redusere samfunnets sårbarhet for klimaendringer, og å styrke Norges tilpasningsevne. Hovedmålgruppene er norske kommuner og fylker.

Noen av de viktigste oppgavene i 2008 har vært kunnskapsformidling og informasjon. I samarbeid med Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB) er det utviklet et kurstilbud om klimatilpasning som tilbys planleggere og beslutningstakere på kommune- og fylkesnivå. Nettportalen [www.klimatilpasning.no](http://www.klimatilpasning.no) skal lanseres i 2009. Portalen vil inneholde informasjon om klimautfordringene, hvordan ulike samfunnsområder vil bli berørt av klimaendringene, og vise eksempler på klimatilpasningstiltak i kommunene.

DSB har også vært involvert i prosjektet Framtidens byer, hvor 13 av de største byene i Norge deltar. Byene har definert hvilke tiltak det skal arbeides med. En viktig føring er at tiltakene integreres i de planene og prosessene som byene er i gang med, slik at klimatilpasning blir en naturlig del av byenes aktivitet. Innsatsen skal gi målbare resultater og praktiske eksempler som også skal komme andre byer og byregioner til gode.

---

## BEREDSKAPSBAROMETERET 2008

---

Spørreundersøkelsen Nasjonalt beredskapsbarometer er et viktig verktøy for å følge med i befolkningens vurderinger av beredskapsrelevante tema. Beredskapsbarometeret for 2008 viser at befolkningen har stor tiltro til at myndighetene håndterer hendelser og kriser på en god måte. De hendelser befolkningen er mest tilbøyelig til å tro kan inntreffe er store kollektivtransportulykker, industri- eller transportulykker, naturkatastrofer og store forurensingsulykker.

Beredskapsbarometeret 2008 kan lastes ned på [www.dsb.no](http://www.dsb.no).

---



→ DSB er sekretariat for Klimatilpasning Norge

---

## NYE REGLER FOR FARLIGE STOFFER

---

En ny forskrift krever at alle som oppbevarer en viss mengde av bestemte farlige stoffer må melde fra til myndighetene. I all hovedsak erstatter denne meldeplikten nåværende krav om å søke oppbevaringstillatelse, men grensene vil være noe endret. DSB har i 2008 arbeidet med den nye forskriften og tilhørende meldesystem, som vil gi bedre grunnlag for å drive risiko-baserte tilsyn. Forskriften trer i kraft i andre halvår 2009.

---

---

## KOMMUNEUNDERSØKELSEN

---

Kommuneundersøkelsen i 2008 omfatter 85 prosent av landets kommuner. Resultatene fra undersøkelsen viser positive endringer, eksempelvis er det en økning i antall kommuner som har styrket sitt arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser og oppdatering av kriseplanverk. Det er likevel forbedringsområder, for eksempel når det gjelder alternativ kraftforsyning.

Kommuneundersøkelsen kan hentes på [www.dsb.no](http://www.dsb.no).

---

---

## FORSKNING OM SAMFUNNSSIKKERHET

---

Økt kunnskap skal bedre vår overordnede styring og koordinering av sikkerhetsarbeidet i samfunnet. DSB bruker derfor forskning, utredninger og statistikk i sitt arbeid med lover, stortingsdokumenter, NOU-er og handlingsplaner. Målet med økt forskning er å bedre samfunnssikkerheten, blant annet ved å forhindre fragmentert sikkerhetsarbeid.

DSB tar initiativ og stimulerer til forskning og utvikling på våre fagområder, herunder deltar DSB i programstyret for Norges forskningsråd. Direktoratet har oppfølging av forskningsprosjektet Samfunnssikkerhet og risiko – SAMRISK, FFI-prosjektet Terrorisme og asymmetrisk krigføring – TERRA og OECD-prosjektet Beskyttelse av kritisk infrastruktur/risikoanalyser.

---

## KARTLEGGING AV RISIKO OG SÅRBARHET

---

Veilederen «Samfunnssikkerhet i arealplanlegging – kartlegging av risiko og sårbarhet» ble utgitt i september. Veilederen skal bidra til at samfunnssikkerhet integreres i arealplanleggingen. Arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål kan være utsatt for ulike farer. Veilederen gir råd om hvordan man kan gå frem for å skaffe seg oversikt over farer, risikoer og sårbarhet, og hvordan dette bør følges opp i arealplanarbeidet.


---

## VURDERING AV FEIETJENESTEN

---

Fire-fem prosent av alle boligbranner kan knyttes til piper og ildsteder, mens 30-40 prosent av boligbrannene har sammenheng med elektrisitet. Piper feies minst hvert fjerde år, mens det er 20 år i gjennomsnitt mellom hvert eltilsyn. På bakgrunn av dette har DSB bedt SINTEF NBL om å vurdere feiertjenesten – blant annet om den relativt lave prosentandelen boligbranner som skyldes piper og ildsteder, et resultat av feie- og tilsynstjenesten eller av andre forhold.

---



## DSB skal tilstrebe at systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid legges til grunn i det forebyggende arbeidet



### Strategi 2

DSB skal arbeide for at myndigheter på alle nivå ivaretar samfunnssikkerhetshensyn i all planlegging. Direktoratet skal videreutvikle det systematiske arbeidet å redusere brannrisikoen, særlig for boliger. Gjennom el-tilsyn bidrar DSB til en sikker og robust kraftforsyning og sikker drift av elektriske installasjoner. DSB skal sikre god oppgaveløsning innen forebyggende arbeidet hos lokale myndigheter som brannvesen og Det lokale elektrisitetstilsyn (DLE). Videre skal direktoratet sikre at virksomheters håndtering av farlige stoffer og farlig gods er lovlig og forsvarlig. DSB påser at produsenter, importører og forhandlere av produkter og tilbydere av forbrukertjenester ivaretar forbrukernes sikkerhet på en systematisk måte, og sørger for et hensiktsmessig regelverk. ●

### // VIKTIG I 2008

- Nye elementer i plan-og bygningsloven
- Skjerpet kontroll av farlig oljeavfall
- Forbud mot pinneraketter
- Tilsyn med farlig gods
- Tilsyn med lekeplassutstyr
- Nye regler for røykvarslere
- Tilsyn med skip
- Veileder for forbrukertjenester til sjøs
- Seminar for importører av forbrukerprodukter





Foto // Scampix

→ Bruk av ulovlige raketter førte til mange skader

## RAKETTFORBUDET HALVERTE PERSONSKADENE

Forbudet mot privat bruk av pinneraketter mer enn halverte personskadene. Ved siste nyttårsfeiring ble 61 personer skadet av fyrverkeri, mot 155 året før. Også antallet branner, branntilløp og andre skader, er kraftig redusert



I oktober 2008 ble det innført forbud mot privat kjøp og bruk av raketter i Norge. Det er heller ikke tillatt å selge eller utlevere denne typen fyrverkeri til private forbrukere. Det ble også forbud mot å selge fyrverkeri som ser ut som leketøy. Privat bruk av bakkebatterier er imidlertid fortsatt tillatt.

Totalt ble det i 2008 registrert 79 skader av ulik sort, som var direkte forårsaket av fyrverkeri. Dette er det laveste antall skader på minst 12 år. Det ble registrert fire branner og ni branntilløp, mot henholdsvis 10 og 48 året før.

I tillegg til reduksjonen i antall personskader, ser det ut til at skadene er mindre alvorlige enn før. Raketter har tidligere forårsaket om lag 70 prosent av skadene. Til tross for forbudet, er raketter likevel benyttet enkelte steder. Bruk av ulovlige raketter førte ved dette årsskiftet til 20 skader. Også andre ulovlige produkter, slik som nødbluss og modifiserte bakkebatterier, har resultert i personskader og branner. Til sammen representerer bruk av ulovlige produkter om lag 45 prosent av skadene.

Flest skader skjedde der hvor fyrverkeriet ble avfyrt av barn og berusede personer. Et stort antall av de skadde var under 18 år, som er aldersgrensen for bruk av de fleste typer fyrverkeri.

Alle større byer rapporterer om kraftig nedgang i alle typer skader. I Oslo er antallet personskader redusert med to tredeler, og i Stavanger er det en halvering. Bergen kan for første gang siden registreringen startet, ikke rapportere om en eneste alvorlig hendelse. Året før ble 10 personer skadet.

Forbud mot privat kjøp og bruk av raketter i Norge

---

## EFFEKTIVE TILSYN MED FARLIG GODS

---

En ny form for farlig godstilsyn ble i 2008 testet ut med positive resultater. 152 virksomheter i Osloregionen fikk varsel om mulig tilsyn, mens det kun ble ført tilsyn med 16. Muligheten for å bli gjenstand for tilsyn på én dags varsel gjorde at virksomhetene økte oppmerksomheten rundt egen transport av farlig godt og gjennomgikk rutinene sine.

Alle de 152 virksomhetene fikk på forhånd tilsendt en mal for tilsynsrapport med tilhørende sjekklister.

Det tilsendte materialet ga virksomhetene et godt grunnlag for å gjennomgå egne prosedyrer, uavhengig av om DSB kom på tilsyn eller ei.

Tilsynsrapport ble skrevet og levert virksomhetene ved tilsynet. På den måten ble tiden på papirarbeid redusert, og ressursene kunne brukes på å føre flere tilsyn ute i virksomhetene. Aksjonsformen ga god effekt, og vil bli benyttet også i 2009.

- De fire mest vanlige avvikene som ble avdekket ved aksjonen var:
- Opplæring av personale som er involvert i transport av farlig gods kunne ikke dokumenteres
  - Det var ikke foretatt risikovurdering
  - Det var mangelfulle rutiner for utfylling av transportdokumenter
  - Det var ikke prosedyrer/rutiner for rapportering av uhell i forbindelse med transport av farlig gods til DSB

---

## ØKT SIKKERHET VED LEKEPLASSUTSTYR

---

Tilsyn med sju kommuner avdekket for dårlige internkontrollrutiner. Eiere av lekeplassutstyr har ansvaret for at sikkerheten er ivaretatt og at utstyret vedlikeholdes, men flere kommuner har mangelfulle rutiner og lite kunnskap om sine plikter på dette området. DSB deltok i det felleseuropeiske prosjektet Safe play on the playground. Målet for samarbeidet er økt sikkerhet ved lekeplassutstyr gjennom erfaringsutveksling og samarbeid om informasjon og tilsyn.

---

---

## IMPORTØRER PÅ SKOLEBENKEN

---

Seminaret for importører av forbrukerprodukter, som DSB gjennomførte sammen med andre tilsynsmyndigheter, samlet cirka 120 importører og produsenter. Målgruppen var i første rekke virksomheter som omsetter et bredt utvalg av produkter og som må forholde seg til regelverk fra flere myndigheter.

Hensikten med seminaret var å øke forståelsen for regelverket og kompetansen om produktsikkerhet, slik at kun produkter som er trygge, og tilfredsstillende kravene i regelverket, gjøres tilgjengelig for forbrukere. DSBs nye veileder for internkontroll for importører og produsenter av forbrukerprodukter, som skal være et hjelpemiddel i arbeidet med produktsikkerhet, ble presentert på seminaret. I tillegg ble det orientert om CE-merking, meldeplikt for farlige produkter, og andre viktige bestemmelser. Bakgrunnen for disse tiltakene er at mange importører vet for lite om regelverket og hvilke plikter de har.

DSB mener at økt bevissthet og kompetanse hos virksomhetene vil føre til bedre kontroll av de varer som omsettes, og dermed sikrere produkter ut til forbrukerne.

---

## TILSYNSVIRKSOMHETEN TIL DSB

---

DSB utfører tilsyn med hjemmel i lover, forskrifter og kongelige resolusjoner. Tilsyn med departementenes og fylkesmennenes samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeid er ikke hjemlet i lov.

Hjemmelsgrunnlaget for DSBs tilsynsvirksomhet er:

- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff, og med brannvesenets redningsoppgaver
  - Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr
  - Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester
  - Lov om Sivilforsvaret
  - Kgl. res. 03.11.2000: Instruks om innføring av internkontroll og systemrettet tilsyn med det sivile beredskapsarbeidet i departementene
  - Kgl. res. 24.06.2005: Det generelle koordineringsansvaret, og ansvaret for koordinering av tilsyn med aktiviteter, objekter og virksomheter med potensial for store ulykker.
- 



Foto // Scampix

→ Tilsyn avdekket mangler

---

## SPENNVIDDE I TILSYNET MED SKIP

---

Skip som fullriggeren «Sørlandet» og «Super Speed» representerer to forskjellige epoker i norsk skipsfart: fremdrift ved hjelp av vind og dieselmotorer. Begge har passasjersertifikat, og DSB fører tilsyn med de elektriske anleggene om bord. Internasjonale sikkerhetskrav er særdeles viktige i båter som kan ha et par tusen mennesker om bord, samtidig som man krysser åpent hav under alle værforhold, og til alle årstider. DSB gjennomførte omfattende byggetilsyn underveis, og har et løpende oppfølgingsansvar i samarbeid med Sjøfartsdirektoratet.

---

---

## SKJERPET KONTROLL AV FARLIG OLJEAVFALL

---

I samarbeid med SFT gjennomførte DSB tilsyn med 15 virksomheter som behandler farlig avfall fra oljeindustrien. Det ble avdekket for dårlig teknisk tilstand på mange anlegg, mangelfullt HMS-arbeid og brudd på myndighetenes tillatelser.

Myndighetenes tilsyn med denne bransjen har de senere årene avdekket flere brudd på regelverket for internkontroll og mangelfull rensing av utslipp til vann. En av erfaringene etter ulykken ved Vest Tank i Gulen kommune i mai 2007 er at det er behov for intensivering av tilsynene mot denne bransjen.

Under tilsynene ble både bedriftenes systemer for helse, miljø og sikkerhet samt risikovurderinger gjennomgått. I tillegg ble det tatt stikkprøver for å kontrollere at driften er sikker, og at virksomhetene drives i henhold til kravene i tillatelsen.

Tankene som benyttes for håndtering av farlig avfall fra oljeindustrien er gjerne brukt i andre prosesser tidligere. Det innebærer at det brukes mange ulike typer tanker, og en del er av eldre årgang. Tilsynene avdekket at mange virksomheter har mangelfulle rutiner for vurdering av tilstanden, og for vedlikehold av tankparken. En del tanker er modifiserte på en måte som ikke er ideell, og enkelte er i for dårlig forfatning.

DSB vil også i 2009 følge opp denne bransjen tett.


---

## NYE REGLER FOR RØYKVARSLERE

---

Røykvarslere som introduseres for det norske markedet etter 1. august 2008 skal være i samsvar med den europeiske produktstandarden, EN-14604. Den norske godkjenningsordningen ble opphevet fra samme dato. Røykvarslere som er godkjent etter den tidligere norske ordningen kan likevel fortsatt omsettes i henhold til den enkelte røykvarslers godkjenningsperiode. Nyordningen medfører at §§ 2–5 og 9–1 i forskrift 26. juni 2002, om brannforebyggende tiltak og tilsyn, vil bli endret.

---



## DSB skal styrke den nasjonale beredskapen og krisehåndteringsevnen



### Strategi 3

DSB utvikler rammer og koordinerer planverk (veiledere) og øvingskonsepter, og sikrer systematisk læring basert på hendelser, tilsyn og øvelser. DSB skal styrke kompetansen innen samfunnssikkerhet og beredskap sentralt, regionalt og lokalt. Direktoratet skal bidra til at brannvesenet har riktig kompetanse og er riktig dimensjonert, samt utvikle og implementere nytt digitalt kommunikasjonssystem for nødetatene. Videre skal DSB bidra til å etablere og videreutvikle særskilte beredskapsordninger og støtte-systemer, herunder utvikle innsatsledelsessystem for brannvesenet og Sivilforsvaret for å styrke redningsberedskapen. Direktoratet skal styrke kunnskapen om håndtering av farlig stoff og farlig gods og bidra til god egenberedskap i industrien gjennom samarbeid med blant annet Næringslivets Sikkerhetsorganisasjon (NSO). DSB skal utvikle systemer for god kommunikasjon mellom myndigheter, og mellom myndigheter og befolkning under kriser. DSB skal bidra med kapasiteter som forsterkning til nødetatene og andre myndigheter ved behov. ●

### // VIKTIG I 2008

- Samvirkeområde farlige stoffer
- Forslag til ny lov om kommunal beredskapsplikt
- Øvelse IKT08
- Nasjonal Seveso-konferanse
- Øvelse Bergensbanen
- Redningsinnsats til sjøs
- Kurs i klimatilpasning i samfunnsplanleggingen



Foto // Scampix

→ Samvirkeområdet farlige stoffer ble etablert i november 2008

## ØKT SIKKERHET VED FARLIGE STOFFER

Mange myndigheter har et fagansvar for farlige stoffer. Samvirkeområdet farlige stoffer, som ble etablert i november 2008, skal gi svaret på om det finnes gråsoner og uklare ansvarsforhold. Det vil gi samfunnet en samlet oversikt over risikoen, og et bedre grunnlag for forebygging og beredskap.



I tillegg til å være fagmyndighet, har DSB en koordinerende rolle på tvers av sektorer, for aktiviteter, objekter og virksomheter med potensial for store ulykker. Det er bakgrunnen for at direktoratet tok initiativ til å etablere et nasjonalt samvirkeområde for farlige stoffer, der 17 ulike myndigheter er involvert.

Samvirkeområdet skal utgjøre en arena for erfaringsutveksling og samarbeid, og bidra til å avdekke eventuelle områder der det er uavklarte ansvarsforhold. Det involverer både forebyggende og beredskapsmessige forhold. Samvirkeområdet skal være et formalisert samarbeidsforum, som skal sørge for jevnlig oppdatering av risiko- og sårbarhetsbildet. Innen 1. juli 2009 skal det utarbeides et omforent nasjonalt risiko-, trussel- og sårbarhetsbilde om farlige stoffer i Norge. Denne kartleggingen vil gi grunnlag for å vurdere om det er behov for å gjennomføre tiltak på området.

Samvirkeområdet farlige stoffer skal legge vekt på sikkerhet innen feltet farlige kjemikalier, som kan føre til store skader på helse, miljø og materielle verdier, herunder kritisk infrastruktur.

Samvirkeområdet farlige stoffer skal legge vekt på sikkerhet innen feltet farlige kjemikalier



Foto // Scanpix

→ Nasjonal øvelse om IKT-sikkerhet

## NASJONAL SEVESO-KONFERANSE

Som koordinerende myndighet for storulykkesforskriften arrangerte DSB en nasjonal konferanse for alle virksomheter som er underlagt forskriften, og myndighetene som forvalter den. Hensikten med Seveso-konferansen var å styrke kompetansen om regelverket, og bidra til at virksomheter og myndigheter utveksler erfaringer og informasjon. Årets konferanse var den første i sitt slag, men skal i fremtiden arrangeres hvert annet år i Tønsberg.

## ØVELSE IKT-08

DSB gjennomfører årlig en større øvelse i krisehåndtering på nasjonalt nivå, den sivile nasjonale øvelsen (SNØ). Øvelse SNØ/IKT-08 fokuserte på sikkerhet/robusthet i IKT-systemer, og håndteringsevne knyttet til angrep på slike systemer. SNØ gjennomføres i to faser – én øvelse for Regjeringens kriseråd og én øvelse for offentlige og private virksomheter (i 2008 var dette finans-, petroleums-, kraft- og telekomsektoren). Bakgrunns-scenarioet er likt for begge faser.

Hensikten med Øvelse IKT-08 var å øve og kartlegge samfunnets evne og kapasitet til å oppdage og håndtere et massivt angrep på digital infrastruktur i Norge. DSB hadde planleggingsansvar, mens Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) hadde det IKT-faglige ansvaret.

Scenarioet i øvelsen var en fiktiv situasjon der Norge kom på kant med ulike internasjonale kriminelle grupperinger. I bakgrunns-scenarioet hadde organisasjoner og nettverk bygd opp kapasitet til å gjennomføre omfattende dataangrep over internett. De kriminelle miljøene antas også å ha tilgang til metoder for å utnytte sårbarheter i datasystemer. Om hendelsene som lå til grunn for øvelsene heter det i scenarioet at de kan være utløst av at politiske myndigheter i Norge har vært aktive i kampen for å få kontroll med internasjonal internettkriminalitet.

## SOLID KOMPETANSEMILJØ

Det er i 2008 lagt stor vekt på å videreutvikle et solid kompetansemiljø ved Norges brannskole, blant annet gjennom videreføring av prosjektet Fra forskning til praktisk anvendbar kompetanse. Prosjektets mål er å bygge broer mellom FoU-miljøet og opplæringen innen brann, redning og sikkerhet. DSB har etablert et nært samarbeid med nasjonale forsknings- og kompetansemiljøer som, SINTEF, NTNU, Forsvarets forskningsinstitutt, KRIPPOS og andre. I løpet av 2008 gjennomførte 2 400 elever ulike kvalifiserende kurs, herunder flybrann- og oljevernberedskap, i regi av Norges brannskole. Dette tilsvarer 25 409 elevdager og 19 134 overnattingsdøgn.

## KOMMUNAL BEREDSKAPSPLIKT

Sammen med Justis- og politidepartementet har DSB bistått med å utarbeide forslag til ny lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret. Denne loven vil erstatte gjeldende sivilforsvarslov fra 1953.

Sentralt i forslaget står kommunenes plikt til kriseberedskap samt Sivilforsvarets oppgaver i fredstid. Det moderniserte lovverket understreker grunnideen om felles ansvar for vern av sivilbefolkningen, og forutsetter bred medvirkning fra en rekke aktører.

Det er foreslått en lovmessig plikt for kommunene om å gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser, og lage beredskapsplaner som også skal øves. I lovforslaget formaliseres Sivilforsvaret som en statlig forsterkningsressurs, for nød- og redningsetatene og andre offentlige myndigheter ved uønskede hendelser, i så vel krig som fred. De tradisjonelle beskyttelsestiltakene for sivilbefolkningen er videreført.

Lovforslaget har vært på høring i 2008, og våren 2009 fremlegger Regjeringen en delproposisjon for Stortinget hvor bestemmelsene om kommunal beredskapsplikt implementeres i gjeldende sivilforsvarslov. Dette gjøres som første ledd i en påfølgende totalrevisjon av sivilforsvarsloven fra 1953.

## KLIMATILPASNING I SAMFUNNSPLANLEGGINGEN

I 2008 lanserte Nasjonalt utdanningscenter for samfunnsikkerhet og beredskap (NUSB) et nytt tilbud. Kurset Klimatilpasning i samfunnsplanleggingen er utviklet i samarbeid med Livskraftige kommuner (et samarbeid mellom Kommunenes sentralforbund og miljøverndepartementet), og tilbys på bakgrunn av regjeringens satsing på økt samfunnsikkerhet i kommunene, da spesielt med tanke på de utfordringer som klimaforandringer medfører. For mer informasjon se: [www.nusb.no](http://www.nusb.no).

## ØVELSE BERGENSBANEN

Norge har 430 kommuner og 340 brannvesen. Ved ulykker som medfører behov for større innsats enn det som finnes lokalt, må ofte små kommuner ha støtte fra et av de større brannvesen i regionen.

Dette var bakgrunnen til Øvelse Bergensbanen, som Bergen brannvesen, Oslo brann- og redningsetat, Hol brannvesen, Halvingdal brann- og redningstjeneste og Voss brannvern gjennomførte 23. oktober. Jernbanelinjen, NSB, 330-skvadronen, Nordre Buskerud politidistrikt ved Hol lensmannskontor og Sivilforsvaret deltok i øvelsen. Dette var den største tekniske redningsøvelsen i 2008.


Prinsippene fra Enhetlig innsatsledelsessystem (EIS) var lagt til grunn for gjennomføringen. EIS er et system som sikrer kvalitet og prosedyrer fra den minste øvelse til de store hendelser, og for at ledelsen av innsatsen gir klare retningslinjer for ansvar. Det skal være en støtte for lokal brannsjef. For mer informasjon, se: [www.ovelserbergensbanen.no](http://www.ovelserbergensbanen.no).

## BEHOV FOR NASJONALT RESSURSREGISTER

DSB gjennomførte høsten 2008 en evaluering av pilotprosjektet, Nasjonalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE) i Hordaland. Tilbakemeldingene fra virksomhetene og etatene i piloten er entydig i ønsket og behovet for et nasjonalt ressursregister. Imidlertid vil det ikke nå full anvendelse før det er satt opp med et dekkende volum av data, og at det brukes av «alle».

Blant anbefalingene DSB har fremsendt til Justis- og politidepartementet er:

- nedsetting av en styringsgruppe for departemental koordinering av oppdrag og rammer
- DSB får i oppdrag å lede videreutvikling av NARRE gjennom en trinnvis regional innføring.



# DSB skal lede og videreutvikle Sivilforsvaret som statlig forsterkningsressurs



## Strategi 4

DSB skal sørge for at Sivilforsvarets operative styrker har relevant kompetanse, nødvendig materiell og er hensiktsmessig organisert, samt styrke samvirket og samarbeidet mellom Sivilforsvaret, nødetatene, Fylkesmannen og kommunene generelt. Direktoratet følger opp Sivilforsvarets beskyttelsestiltak for befolkningsvarsling og tilfluktsrom og skal tilpasse Sivilforsvarets skolevirksomhet til opplæringsbehovene. ●

## // VIKTIG I 2008

- Fortsatt omstilling i Sivilforsvaret
- Befolkningsvarsling
- Videre arbeid med nytt nødsamband
- Ekstraordinær skogbranninnsats
- Enhetlig innsatsledelsessystem
- Kontroll av tilfluktsrom

---

## SIVILFORSVARET I OMSTILLING OGSÅ I 2008

---

Med bakgrunn i Sivilforsvarsstudien 2007 og Stortingets behandling av St.melding 22, er det besluttet at Sivilforsvaret skal ha en operativ mannskapsstyrke på 8000 personer. Disse skal organiseres i avdelinger av troppsstørrelse (24 personer) og utplasseres over hele landet.

Investeringene skal blant annet sikre HMS-krav, øke mobiliteten og antall avdelinger i førsteinnsats samt styrke den totale operative evnen. Anskaffelse av 5000 nye hjelmer og 3200 innsatsstøvler til mannskapene er en del av HMS-satsingen. I 2009 starter anskaffelsen av ny innsatsuniform til mannskapene.

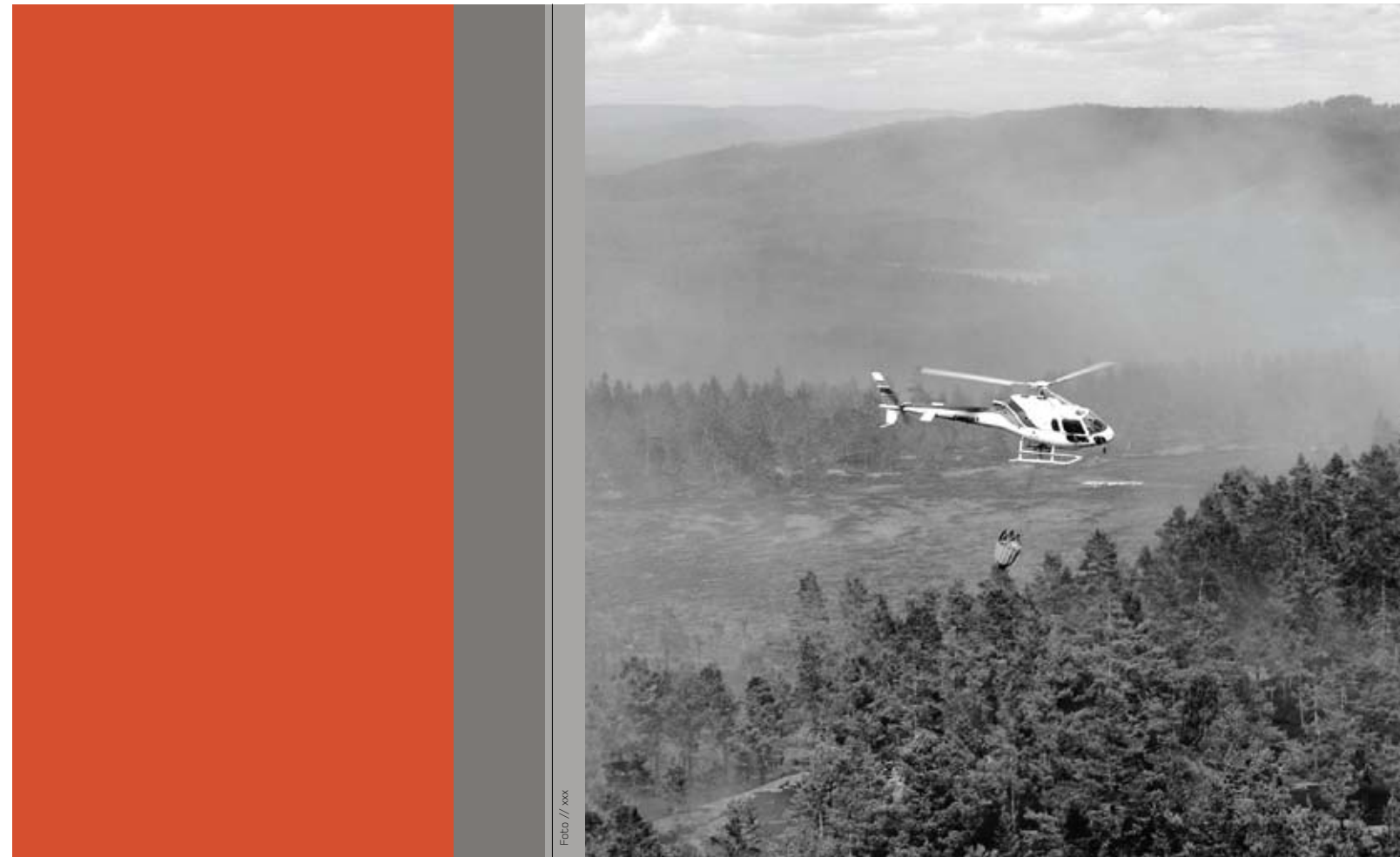
Som ledd i omstillingen er det igangsatt arbeid med å avhende sivilforsvarsleirene, og andre anlegg og eiendommer som ikke bidrar til beredskap. Ansatte i leirene tilbys andre stillinger i Sivilforsvaret. Det er også besluttet samlokalisering av Sivilforsvarets kompetansesentre på Starum og i Trondheim – til Starum. For å styrke kvaliteten og effektiviteten i anvendelsen av Sivilforsvarets materiell, er Sivilforsvarets sentrallager etablert på Starum. Lageret vil ha tre hovedfunksjoner: daglig forvaltning, operativ støtte til distriktene ved større hendelser, og lager for krigsreservemateriell.

---

## ØKT SIKKERHET MED NYTT NØDNETT

---

Arbeidet med å innføre nytt nødsamband har pågått for fullt i 2008. Prosjektet ligger etter opprinnelig plan, men så langt har resultatene vært gode. Nytt nødnett vil gi nødetatene og andre beredskapssetater teknologi til å gjennomføre samtaler på samband som er avlyttnings sikre, i tillegg til at kvaliteten blir vesentlig bedre. Våre nødalarmsentraler (110) vil også få en helt ny kontrollromsløsning.



→ Flere store skogbranner i 2008

---

## KONTROLL AV TILFLUKTSROM

---

Stortinget har vedtatt en midlertidig stans i bygging av nye tilfluktsrom, men at eksisterende tilfluktsrom skal opprettholdes og vedlikeholdes. På bakgrunn av dette har DSB igangsatt en landsdekkende tilstandskontroll/teknisk vurdering av «større» offentlige tilfluktsrom. Kontrollen vil være fullført i løpet av tre år. Kontrollrunden kommer i tillegg til pågående tilstandskontroll av private og offentlige tilfluktsrom, som rutinemessig utføres av sivilforsvarsdistriktene.

---

## REDNINGSSINNSATS TIL SJØS (RITS)

---

DSB fornyet i 2008 avtalen om ivaretagelse av særskilt beredskap for ulykker til sjøs med fire brannvesen. De fire er Oslo, Larvik, Bergen og Salten Brann IKS. Etter avtale med Kystverket i 2008 vil DSB utrede muligheten for at RITS også kan ivareta beredskapsoppgaver for Kystverket.

---

## SKOGBRANN

---

I mai 2008 ble skogbrannsesongen innledet med lite nedbør og tørke. Fra mai til juli var det stor skogbrannfare over store deler av Sør-Norge, og i de to første ukene i juni var det flere store skogbranner samtidig. De fire største var i Råde i Østfold, ved Konnerud i Buskerud, Nissedal i Telemark og i Froland i Aust-Agder.

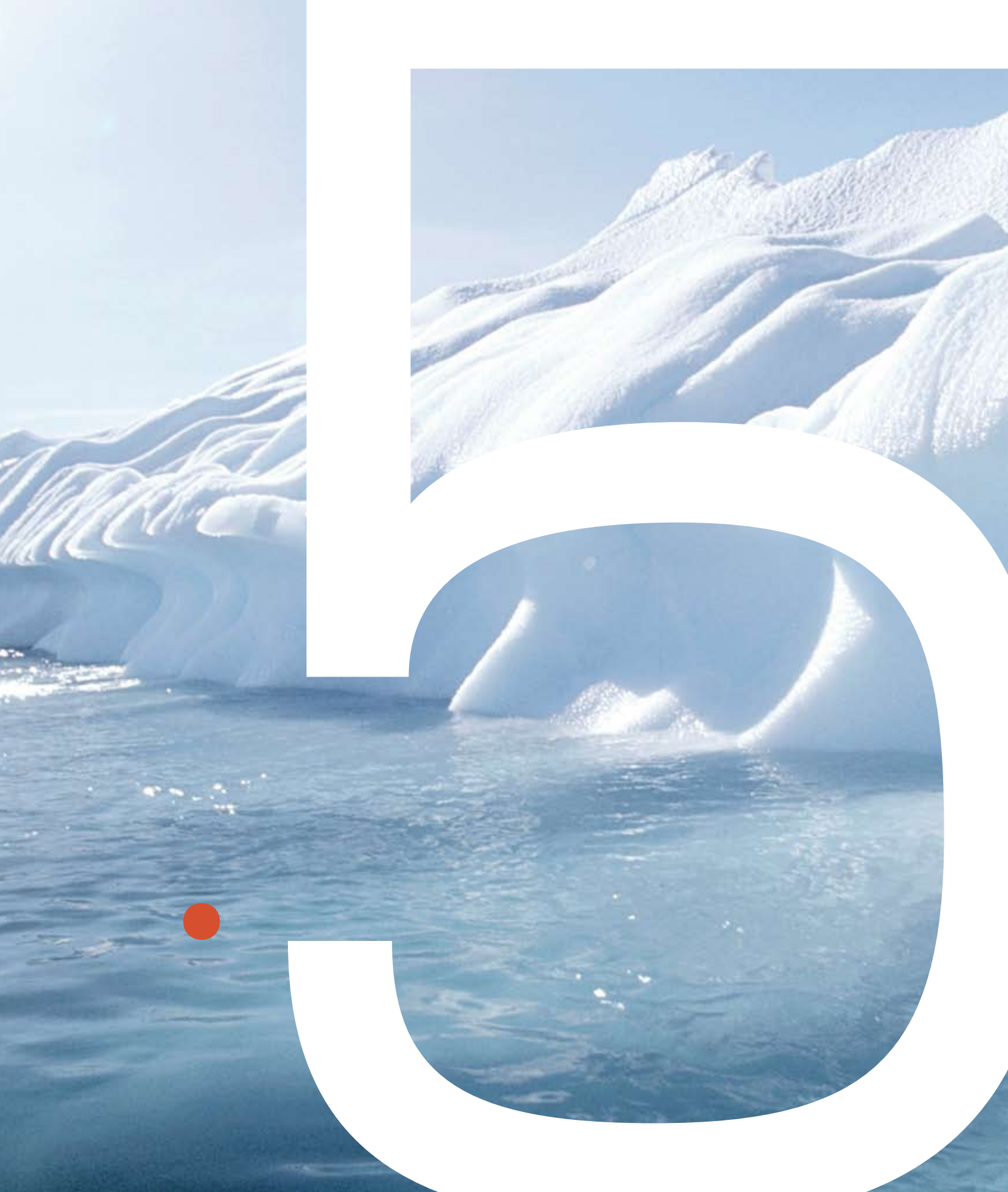
### Største skogbrannen i nyere tid

Skogbrannen i Froland er den største skogbrannen i Norge i nyere tid. Den varte i tretten dager fra 9. til 22. juni, og involverte store styrker fra brannvesenet, Sivilforsvaret og Forsvaret. I tillegg til Østre-Agder brannvesen bidro ni andre brannvesen, sju Sivilforsvarsdistrikt, fem Heimevernsområder, Luftforsvaret og ressurser fra Forsvarets ledelses- og støtteelementer.

Totalt brant 22 hytter og 19 000 mål produktiv skog. Kraftig vind vanskeliggjorde slukkingen. Skogbrannhelikopter og Sivilforsvarets og Forsvarets innsats kostet over 22 mill kroner.

### EIS innføres fra 2009

En arbeidsgruppe ledet av fylkesmannen i Hedmark la i oktober 2008 fram forslag til tiltak for å styrke skogbrannberedskapen. Behovet for å styrke ledelse av skogbranninnsatser ble fremhevet, og DSBs pågående arbeid, med å tilrettelegge for innføring Enhetlig innsatsledelsessystem (EIS) fikk støtte. Utviklingen av EIS har under ledelse av DSB pågått i hele 2008, og veiledningen til EIS, og planer for opplæring er ferdigstilt. EIS gir felles føringer for kommando og kontroll i brannvesenet og Sivilforsvaret, og vil styrke evnen til å håndtere langvarige og ressurskrevende hendelser, som skogbrann. EIS innføres i brannvesenet fra 2009.



## DSB skal være en tydelig og ledende pådriver og samarbeidspartner innen samfunnssikkerhet og beredskap



### Strategi 5

DSB understøtter Justis- og politidepartementets samordningsrolle og tar initiativ til samarbeid på tvers av ulike samfunnssektorer for å identifisere gråsoner og avklare ansvarsforhold. Direktoratet skal koordinere og samarbeide med andre aktører innen forebyggende samfunnssikkerhetsarbeid, samt medvirke til at Fylkesmannen blir en tydelig aktør innenfor sikkerhets- og beredskapsarbeidet regionalt og lokalt. DSB skal sikre en enhetlig og helhetlig forvaltning av myndighetenes oppfølging av systematisk HMS- og sikringsarbeid knyttet til storulykeforskriften, transport av farlig gods og samvirkeområdet farlige stoffer. ●

### // VIKTIG I 2008

- Rasulykken i Ålesund
- Flere store branner i 2008
- Systematisk sikkerhetsforvaltning i kommunale bygg
- Tunnelsikkerhet
- Veileder om brannsikring i verneverdig tett trehusbebyggelse
- Samarbeid mellom kommuner om brannvesen





Foto // Scampix

→ Ålesund-hendelsen ble håndtert på en god måte

## RASULYKKEN I ÅLESUND

26. mars raste en fjellblokk inn i en boligblokk i Ålesund slik at den kollapset. Fem mennesker omkom og mange ble skadet. DSB bisto i redningsoperasjonene, med fagekspertise på gassområdet og i evalueringen av ulykken.



I etterkant av ulykken i Fjelltunveien 31 i Ålesund ble det nedsatt et utvalg som skulle gjennomgå årsaksforholdene. DSB var representert i utvalget, som la frem sin rapport i november. Konklusjonene viser at skredet var et direkte resultat av at terrenget ble endret før byggingen av boligblokken. Skråningen i Fjelltunvegen 31 var i utgangspunktet stabil. Utsprengingen av tomten medførte en endret stabilitetssituasjon, som igjen ledet til skredet.

Utvalget konkluderte også med at ulykken ble håndtert på en god måte og at ingen flere kunne vært reddet. Kompleksiteten ved slike hendelser fordrer innsats over tid, med mannskaper og utstyr som nødetatene normalt ikke disponerer. Det lokale redningsapparatet, med brannvesenet, politiet og helsevesenet, fikk bistand fra blant andre frivillige og personell fra Oslo brann- og redningsetat. Sivildforsvaret var representert i politiets krisestab og bisto med evakuering, vegsperringer og telt- og varmeutstyr. Over 100 mannskaper fra Sivildforsvaret var i døgnkontinuerlig turnus i en uke.

Brann i en propantank under boligblokken representerte en eksplosjonsfare og vanskeliggjorde redningsarbeidet. Som fagmyndighet på gass sendte DSB eksperter til Ålesund for å bistå brannvesenet omkring vurderinger knyttet til håndtering av propantanken.

Kompleksiteten ved slike hendelser fordrer innsats over tid

---

## SAMARBEID OM BRANNVESENTJENESTER

---

Ca. en fjerdedel av landets 430 kommuner samarbeider om brannvesentjenester. Antallet samarbeidsbrannvesen har økt noe de senere årene, men fortsatt er det et stort potensial for videre regional utvikling. Brannvesenets styrke er den nærheten det har til lokalsamfunnet. Det er brannstasjoner i alle større tettsteder, med beredskap som ofte har mindre enn 10 minutters innsatstid til de viktigste objektene. For å få bedre utnyttelse av ressursene, og sikre en fremtidsrettet, moderne og mobil brann- og redningsberedskap, må kommunene samles om større regionale brannvesen.

Brannvesenets tilsyn med de særskilte brannobjektene er regnet som det offentliges viktigste virkemiddel, når det gjelder å ha kontroll med brannsikkerheten i objekter og bygninger der brann kan føre til tap av mange liv. Et godt og helhetlig forebyggende brannvernarbeid, med tilstrekkelig kompetanse, er avhengig av samarbeidsbrannvesen preget av robuste fagmiljøer. Flere samarbeidsbrannvesen vil sikre at innbyggerne, og andre som ferdes i hver enkelt kommune, kan ferdes trygt i publikumlokaler, og at alle er sikret en effektiv og kompetent innsats fra brannvesenet ved brann og andre ulykker.



Foto // Scampix

→ Erfaringer fra store branner skal brukes til brannforebygging

---

## STATLIGE VIRKEMIDLER I KRAFTSEKTOREN

---

Rapporten «Riksrevisjonens undersøkelse om statlig virkemiddelbruk for sikker og pålitelig overføring av kraft i distribusjonsnett» ble lagt frem i september 2008. Riksrevisjonen konkluderte blant annet med at reinvesteringstakten må økes for å opprettholde den tekniske tilstanden i nettet, og at det er svakheter ved tilsynene med nettselskapene.

---

## SIKKERHETSFORVALTNING I KOMMUNALE BYGG

---

Prosjektet *Systematisk sikkerhetsforvaltning i kommunale bygg* er et samarbeid mellom DSB, KLP Skadeforsikring og Norsk brannvernforening. Hensikten med prosjektet er å utvikle hjelpemidler og gjennomføre tiltak, som kostnadsfritt skal bidra til å styrke kompetansen hos personell som arbeider med sikkerhetsforvaltning i kommunene. Det er også utarbeidet en egen temaveileder om dette.

---

## TUNNELSIKKERHET

---

Tekniske og organisatoriske krav hjemles i Vegloven. Tunneler lengre enn 500 meter registreres normalt som særskilt brannobjekt. DSB samarbeider tett med Statens Vegvesen om tunnelsikkerhet. Det avholdes jevnliges kontaktmøter. I 2008 ble det arrangert seks seminarer om planlegging, bygging og drift av vegtunneler. Ny felles retningslinje for saksbehandling av vegtunneler utgis våren 2009..

---

## FLERE STORE BRANNER I 2008

---

Politiet er ansvarlig for etterforskning av brannårsak, men etter branner som kan ha spesiell interesse knyttet til tap av liv eller betydelige skader på personer og materiell, kan DSB igangsette egne undersøkelser. Hensikten er å finne eventuelle fellestrekk og bruke erfaringene i brannforebyggende arbeid for å hindre gjentakelser.

I løpet av våren 2009 fremlegges rapporter etter fire branner:

- Brannen i et to etasjers rekkehus i Nannestad 28. september 2008. 15 leiligheter ble skadet og 23 personer ble husløse
- Brannen på Gulsbogen i Drammen 9. november 2008. Sju polske arbeidere omkom
- Brannen i Urtegata i Oslo 13. desember 2008. Seks personer omkom og tolv ble skadd
- Brannen i Høyanger Omsorgssenter 4. januar 2009. Tolv personer ble reddet under dramatiske forhold


Selv om politiets gransking av årsaken og DSBs undersøkelser har forskjellige formål, er det et godt samarbeid, med utveksling av informasjon som kan være nyttige for begge parter.

---

## VERNEVERDIG TETT TREHUSBEBYGGELSE

---

DSB og Riksantikvaren har laget en oversikt over ca. 180 områder med verneverdig tett trehusbebyggelse der det er fare for områdebrann. Det er laget en felles veileder med informasjon om regelverk, og råd til gjennomføring av brannsikringsarbeid. Et felles seminar på Røros i september 2008 markerte en milepæl i oppfølgingen av verneverdig tett trehusbebyggelse. Branner i Bergen høsten 2008 aktualiserte spørsmålet ytterligere.



DSB skal ivareta norske interesser og forpliktelser på samfunnssikkerhetsområdet i internasjonale samarbeidsorganer samt yte bistand internasjonalt ved katastrofer



#### Strategi 6

DSB skal ivareta norske interesser innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i NATO, EU, FN og andre relevante organisasjoner. Direktoratet forvalter den nasjonale kontaktpunktfunksjonen for EU og NATO på det sivile beredskapsområdet. DSB skal ivareta norske interesser i regelverksutviklingen knyttet til produkt- og elsikkerhet, transport av farlig gods og håndtering av farlige stoffer i FN, EU, OECD, OPCW (den internasjonale kjemivåpenkonvensjonen) og andre relevante organisasjoner. Videre bidrar direktoratet til faglig utvikling av redningstjenesten generelt og brannvesen og Sivilforsvaret spesielt gjennom deltagelse i internasjonale samarbeidsfora. DSB skal ha god og operativ beredskap for internasjonal humanitær innsats og katastrofebistand. ●

#### // VIKTIG I 2008

- Nordisk samarbeid om redningstjeneste
- Nasjonal myndighet for kjemivåpenkonvensjonen
- Norwegian Support Team og Norwegian UNDAC Support
- Øvelse Triplex
- Europeisk prosjekt for ensartet markeds kontroll

---

## DSBS INTERNASJONALE HUMANITÆRE ARBEID

---

Sammen med søsterorganisasjoner i flere europeiske land deltar DSB i internasjonalt humanitært arbeid, hovedsakelig gjennom å gi støtte til FN under mottoet *Help the helpers*.

DSB har siden 1990-tallet forvaltet to konsepter for internasjonal innsats; Norwegian Support Team, som driver store teltleire for hjelpearbeidere, og Norwegian UNDAC Support, som gir IKT-støtte til FNs krisevurderingsteam ved humanitære hendelser. I 2008 satte DSBs team opp en leir for FNs hjelpearbeidere i Somalia, og bisto i forbindelse med orkanene i Karibia.

### Internasjonal øvelse

Øvelse Triplex arrangeres hvert annet år av International Humanitarian Partnership (IHP) og FNs kontor for samordning av humanitære saker (OCHA). IHP er et nettverk av statlige beredskapsorganisasjoner i Nord-Europa som koordinerer internasjonale, humanitære hjelpeinnsatser, særlig ovenfor FN.

Triplex-08 ble gjennomført 13.–19. september i grenseområdet Kongsvinger-Arvika, med DSB og det svenske Räddningsverket som arrangører. Øvelsen er den største internasjonale humanitære samordningsøvelsen som er gjennomført i Skandinavia. Triplex-08 samlet hjelperessurser fra over 20 land og organisasjoner og hadde om lag 300 deltakere. Scenariet var en flomkatastrofe i et fiktivt land i den tredje verden som mottok internasjonal humanitær hjelp.



Foto // xxx

→ Internasjonale øvelser gir nyttig erfaring

---

## KJEMIVÅPENKONVENSJONEN

---

DSB følger opp Norges forpliktelser i kjemivåpenkonvensjonen, som skal bidra til at farlige stoffer ikke kommer på avveie og benyttes i produksjon av kjemiske våpen. Det innebærer blant annet overvåking og rapportering av import og eksport av relevante kjemikalier, og tilrettelegge for inspeksjoner som Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW) gjennomfører hos aktuelle norske virksomheter.

For mer informasjon om konvensjonen og hvilke kjemiske stoffer som omfattes, se [www.opcw.org](http://www.opcw.org).

---

## NORDISK REDNINGSTJENESTE

---

Samarbeid om redningstjeneste i de nordiske land er formalisert gjennom NORDRED-avtalen (Nordisk redningstjenestesamarbeid). Norge representeres av Hovedredningssentralen Sør-Norge og DSB. Avtalen regulerer forhold som grensekryssing, vertsnasjonstøtte, økonomiske forhold, ansvarsforhold og informasjonsutveksling. Norge overtar formannsvervet i NORDRED i juni 2009, samme år feirer samarbeidet 20-årsjubileum. Mer om NORDRED på [www.nordred.org](http://www.nordred.org).

---

## FORBRUKERTJENESTER TIL SJØS

---

Mange turister utsettes for ulykker i leide fritidsbåter. Derfor har DSB, i samarbeid med flere andre, utgitt en veileder for de som tilbyr forbrukertjenester til sjøs. Den gir en oversikt over tilbyderens ansvar og plikter blant annet når det gjelder informasjon, vurdering av risiko samt krav til båt, båtfører og beredskap. Området for forbrukertjenester er i stadig vekst, og DSB arbeider systematisk for å øke kompetansen hos de som tilbyr og bruker forbrukertjenester, slik at risikoen for ulykker reduseres.

---

## MER ENSARTET MARKEDSKONTROLL

---

DSB deltar i et europeisk prosjekt som skal fremme en ensartet tilnærming til markedskontroll av produkter. I prosjektet har DSB ansvaret for utarbeidelse av et oppslagsverk med fakta, erfaringer, eksempler og metoder, til bruk for markedskontrollmyndigheter i hele Europa. Det utarbeides også en felles kunnskapsdatabase og et ekspertforum for hurtig utveksling av erfaringer og kompetanse. Prosjektet EMARS – *Enhancing Market Surveillance* – videreføres i perioden 2009–2011, med støtte fra EU-kommisjonen.

## REGNSKAP

UTGIFTER	NOTER	TILDELT RAMME 2008	REGNSKAP 2008	REGNSKAP 2007
Driftsutgifter	1	549 327 300	540 124 821	525 501 105
Spesielle driftsutgifter	2	12 715 000	12 173 024	1 867 294
Flyttekostnader	3			7 479 000
Overføring til private	4	4 700 000	4 811 000	5 130 988
SUM	5	566 742 300	557 108 845	539 978 387
Inntekter				
Avgifter/gebyrer	6	109 977 000	108 921 261	109 285 187
Diverse inntekter	7	26 251 000	46 716 525	43 765 728
SUM		136 228 000	155 637 786	153 050 915

DSBs årsregnskap er avlagt i samsvar med prinsippene for statlig regnskapsføring, herunder kontantprinsippet. Det avlegges samlet regnskap for hele virksomheten.

Rammen for 2008 på 566,7 millioner kroner var 20,5 millioner kroner høyere enn i 2007. Rammen omfatter ordinær tildeling fra Justis- og politidepartementet i tillegg til overført mindreforbruk fra 2007, refusjoner og tilleggsbevilgninger til dekning av lønnsoppgjør. I økningen inngår videre en særskilt bevilgning

på 14,2 millioner kroner til dekning av ekstraordinære utgifter i forbindelse med den store skogbrannen i Froland.

DSB har i tillegg utført oppdrag for andre departementer for 15,3 millioner kroner. Oppdragene i 2008 var knyttet til internasjonal bistand for Utenriksdepartementet, utvikling av nødnett for Justis- og politidepartementet og fortsatt deltakelse i klimatilpasninger herunder fagkoordinator for «fremtidens byer» på vegne av Miljøverndepartementet.



1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

### NOTER

Posten omfatter utbetaling av lønn og annen godtgjørelse. For øvrig dekker posten utgifter til lokalleie, drift og vedlikehold av bygninger, anlegg og maskiner, herunder nyanskaffelser og utstyrskrav i sivilforsvaret. Posten dekker videre utgifter til øvelser og opplæring av sivilforsvarspersonell og kommunale brannvesen, tilsyn og oppfølging av risikofylt industri samt opplysnings- og informasjonsvirksomhet innen DSBs forvaltningsområde.

DSB administrerer skogbrannberedskapen i Norge og posten dekker utgifter til bruk av skogbrannhelikopter. I tillegg dekker posten tilskudd til initierte forskningsprosjekter utført ved SINTEF/NBL. Den store økningen i tildeling og forbruk skyldes hovedsaklig den store skogbrannen i Froland der det ble satt inn stor helikopterkapasitet for å få kontroll med brannen. I tillegg medførte innsatsen meget stor slitasje på DSBs materiell og utstyr som er erstattet.

Posten dekket i 2007 utgifter knyttet til flytting av Direktoratet for sivilt beredskap fra Oslo til Tønsberg og sammenslåing med Direktoratet for brann og elsikkerhet til dagens direktorat som ble påbegynt i 2004. Restbeløpet er benyttet til avsluttende bygningsmessige tilpasninger, samordning av IKT-infrastruktur og elektroniske fagsystemer. Det ble gitt særskilte tildelinger for perioden 2004 til 2006 og den resterende del av tildelingen ble disponert i 2007.

Det utbetales tilskudd til private og frivillige organisasjoner som øremerkes arbeid med brann- og elsikkerhet samt bidrag til øvelsesvirksomhet.

Av det samlede mindreforbruk har DSB søkt Justis- og politidepartementet om overføring av 9,6 millioner kroner til 2009 i henhold til direktoratets fullmakter.

DSB krever inn sektoravgifter for å finansiere generelt sikkerhetsarbeid og tilsyn innenfor enkelte næringer. Videre er deler av tilsynsvirksomheten finansiert ved gebyrer knyttet til konkrete tilsynsobjekter. Årets avgifter og gebyrer er noe lavere enn budsjettet. Hovedårsaken skyldes endringer i beregningsgrunnlaget for sektoravgiftene ut over det som var forutsett ved beregningen.

DSBs skoler tilbyr kurs og øvelsesvirksomhet i konkurranse med andre aktører i markedet på rednings- og beredskapsområdet, samt utleie av sivilforsvarsanlegg. Videre omfatter inntektene seminarer og konferansevirksomhet samt utleie av ressurspersonell. Merinntekten på posten skyldes i hovedsak refusjoner fra kurs- og seminarvirksomhet ved hovedkontoret, syke- og fødselspenger samt tilskudd fra andre som kan disponeres etter gitt fullmakt.

## Eiendom

Direktoratet har i 2008 videreført sitt prosjekt med avhending av DSBs eiendomsportefølje der det er besluttet å avhende ca 80 sivilforsvarsanlegg som det ikke er behov for i den videre drift. Direktoratet har inngått rammeavtale med Forsvarsbygg Skifte Eiendom om rådgivning og bistand i forhold til avhending av egne anlegg, eventuell tilbakeføring av anlegg til kommunene, og til eventuell miljøopprydding ved avhending/avvikling. Forsvarsbygg skal videre bistå i arbeidet med å utarbeide landsvernplan for vår sektor, og forberede arbeidet med vurdering i forhold til verneverdighet.

## Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har gjennomført en ordinær revisjon av regnskapet for 2008 med tilliggende områder (anskaffelser og lønn), og har ikke kommet med spesielle bemerkninger knyttet til regnskapet. Revisjonen var imidlertid ikke avsluttet på tidspunktet da årsmeldingen gikk til trykking.

Riksrevisjonen hadde i avsluttende revisjonsbrev for 2007 ingen merknader til regnskapet for dette året.

Riksrevisjonen la i 2008 frem rapport etter Riksrevisjonens undersøkelser om statlig virkemiddelbruk for sikker og pålitelig overføring av elektrisk kraft i distribusjonsnett. Virkemidlene som er rettet mot nettselskapene forvaltes først og fremst av NVE, men også av DSB. Undersøkelsen avdekket svakheter ved samordningen av tilsynet med nettselskapene, og at NVE og DSB ikke har hatt god nok avklaring av skillelinjene mellom de to direktoratene.

## Reviderte mål og strategier

Strategisk plan for perioden 2005 – 2008 la kursen for de første årene etter sammenslåingen av Direktoratet for sivilt beredskap og Direktoratet for brann- og elsikkerhet til det direktorat vi har i dag. De valgte strategier har vært retningsgivende for virksomheten og har vist seg å være riktige i forhold til de utfordringer DSB har hatt i disse årene. I 2008 er det foretatt en revisjon som har resultert i at målene kommer tydeligere fram samt en oppdatering av strategiene for perioden 2009 – 2012.

DSB skal ha oversikt over virksomhetens påvirkning på det ytre miljø, og gjennom forebyggende arbeid bidra til å redusere negative virkninger på miljøet

## Miljøledelse

DSB ønsker å være en miljøbevisst virksomhet, og har vedtatt følgende miljøpolitikk:

*DSB skal ha oversikt over virksomhetens påvirkning på det ytre miljø, og gjennom forebyggende arbeid bidra til å redusere negative virkninger på miljøet.*

Gjennom prosjektarbeid i 2008 er grunnlaget lagt for innføring av miljøledelse i DSB. Det er foretatt miljøgjennomgang ved hovedkontoret i Tønsberg, og på bakgrunn av dette foreligger gjennomførte tiltak i 2008 og handlingsplan for 2009. Miljøgjennomgang for virksomhetens enheter utenfor Tønsberg foretas i 2009.

## Saker og innsynsbegjæringer

I 2008 mottok DSB 8 758 saker til behandling. Dette er en økning i antall saker på 629 i forhold til i fjor. Av disse sakene ble det søkt om innsyn i 255 dokumenter mot 251 dokumenter foregående år. Det ble gitt avslag på innsynsbegjæring i 14 dokumenter mot 49 dokumenter foregående år.

## Nytt fagsystem

Før sammenslåingen hadde direktoratene forskjellige datasystemer for å ivareta oppaver av samme karakter på områdene brann- og eksplosjonsvern og

el-sikkerhet. Et viktig arbeid er igangsatt for å utvikle en felles løsning. Nytt fagsystem vil bety et betydelig løft for at innbyggere og næringslivets samhandling med direktoratet skal skje elektronisk. Systemet skal blant annet kommunisere direkte med næringsportalen Altinn og Min Side og bygger på åpne standarder. Den første modulen er oppkoblet mot Altinn og klar til bruk.

# ORGANISASJON

## DSB som arbeidsplass

DSB tilstreber å være en attraktiv arbeidsplass med engasjerte medarbeidere, som ser nytten av egen rolle og innsats i arbeidet med å oppfylle DSBs visjon om et trygt og robust samfunn der alle tar ansvar.

I DSBs mål- og strategiplan (2009–2012) har vi satt følgende mål for vår egen organisasjon:

- Våre medarbeidere skal ha relevant kompetanse og høy faglig dyktighet innen samfunnsikkerhet
- DSB skal være en foregangsetat på HMS-området
- Vi skal ha en åpen kultur som preges av felles verdier, tverrfaglighet og samarbeid
- DSB skal være en velfungerende, fleksibel og effektiv organisasjon

De interne organisasjonsmålene er felles for hele virksomheten. Alle ansatte har et ansvar for å bidra til at vi oppnår dem. DSBs stabs- og støtteavdelinger har et særlig ansvar for å være pådriver og tilrettelegge for dette.

## Relevant kompetanse

DSB har et bredt spekter av ansvarsområder og oppgaver, og et sterkt fagmiljø innenfor samfunnsikkerhetsområdet. I DSB gis det gode mulighe-

ter for å påvirke egen arbeidssituasjon, både gjennom strategisk kompetanseutvikling og arbeidsmetoder. Fagspesifikk og tverrfaglig opplæring støttes blant annet opp gjennom felles opplæringsplan og individuell stipendordning. Det vektlegges «samarbeid på tvers» gjennom prosjektorganisering og muligheter for hospitering og jobbvariasjon. Ved rekruttering legger vi vekt på at mangfoldsperspektivet blir ivaretatt, og det er et mål at kvinneandelen i lederstillinger skal være 40 prosent. DSB har som målsetting at vi til enhver tid har lærlinger i virksomheten.

## HMS-arbeid

Systematisk HMS-arbeid er prioritert i DSB. Bruk av plan- og utviklingssamtaler og jevnlige undersøkelser skal bidra til kartlegging av blant annet arbeidsmiljøet. På bakgrunn av kartlegginger utarbeides tiltak for forbedring og videreutvikling. HMS-handlingsplaner benyttes i dette arbeidet.

DSB er en IA-virksomhet og tilbyr alle ansatte bedriftshelsetjeneste. Alle ansatte har anledning til å benytte en time i uken til trening i arbeidstiden. DSB har flere bedriftsidrettslag som tilbyr et bredt spekter av aktiviteter. Gjennom eget prosjekt kartlegger DSB sin påvirkning på det ytre miljøet, og setter inn løpende tiltak for forbedring.

## Kultur og verdier

DSBs verdier er, kompetent, resultat, tillit, lagånd og nysgjerrig. Vi ønsker å utvikle en åpen kultur gjennom identifisering og etterlevelse av våre felles verdier. Retningsgivende for DSB som organisasjon er også omforente lederskapsprinsipper og etiske retningslinjer. For å utvikle et sosialt fellesskap tilrettelegger vi for samarbeid på tvers av fag, en målrettet internkommunikasjon, og ulike kulturtiltak gjennom året. DSB har fleksible arbeidstidsordninger og gir muligheter for hjemmekontor og tilrettelegging av arbeidsplassen.

## Fleksibel organisasjon

DSB arbeider kontinuerlig med videreutvikling av egen organisasjon, både når det gjelder oppgaveorganisering, beslutningsprosesser og ny teknologi. Dette krever evne til utvikling både hos ledere og medarbeidere.

Sykefraværet var i 2008 på **4,9 prosent**

Turnover var i 2008 på **11 prosent**

Ved utgangen av 2008 var det totalt ca. **640 ansatte** i DSB. Ved hovedkontoret i Tønsberg er det ca. **240 ansatte**. De øvrige arbeider ved tjenestestedene fordelt over hele landet.

For lederstillinger på høyeste nivå er det **50 prosent** kvinneandel. For stillinger på lavere ledernivå er andelen om lag **20 prosent**.

# STATISTIKK

## GJENNOMSNIITTLIG ANTALL DØDE SOM FØLGE AV DIV. ULYKKER I NORGE 1991 – 2006

ANTALL

Fall	818
Landtransport inkl. jernbane	327
Andre (eks. arb.- og skoleulykker, luftfart, skiheis, eksplosjon osv)	187
Forgiftningsulykker	146
Drukning (ikke sjøtransport)	74
Brann	59
Kvelning (ikke drukning)	46
Sjøtransport med og uten drukning	48
Senfølger av ulykke	36
Ulykke grunnet naturkrefter	29
<b>SUM</b>	<b>1 770</b>

### Tall gir oversikt

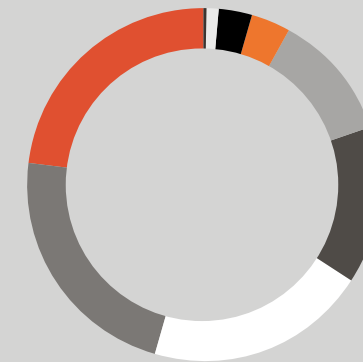
DSB har ansvaret for norsk brannstatistikk. I tillegg registrerer DSB en del andre forhold som faller innenfor direktoratets forvaltningsområde. For oversiktens skyld ser DSB sin statistikk i sammenheng med øvrig statistikk som finnes på liknende områder i samfunnet.

SSBs dødsårsaksstatistikk gjør det mulig å sette DSBs oversikt over brannomkomne i sammenheng med andre dødsårsaker i Norge. SSBs tall viser at de fleste omkommer som følge av sykdom i Norge, med en overvekt på kreft og hjerte- og karsykdommer. Innenfor hovedkategorien ulykker i dødsårsaksstatistikken er det særdeles flest som omkommer som følge av at de faller, med trafikken som hovedårsak nummer to.

I 2008 registrerte DSB at 84 personer omkom i brann, mens SSB melder at 256 personer omkom i trafikken. Antallet omkomne i trafikken økte med 10 prosent fra 2007 til 2008, og antallet omkomne i brann økte med 14 prosent i samme periode. Antallet omkomne har altså sammenfallende økning innenfor begge disse kategoriene de to siste årene.

### Brannårsak i bygninger

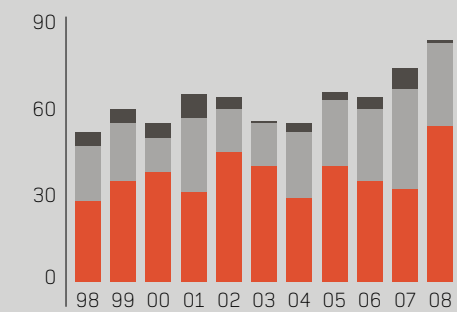
Prosent



- Ukjent
- Bar ild
- Elektrisk årsak
- Feil bruk av elektrisk utstyr
- Påsatte branner
- Selvtenning
- Annet
- Lynnedslag
- Eksplosjon

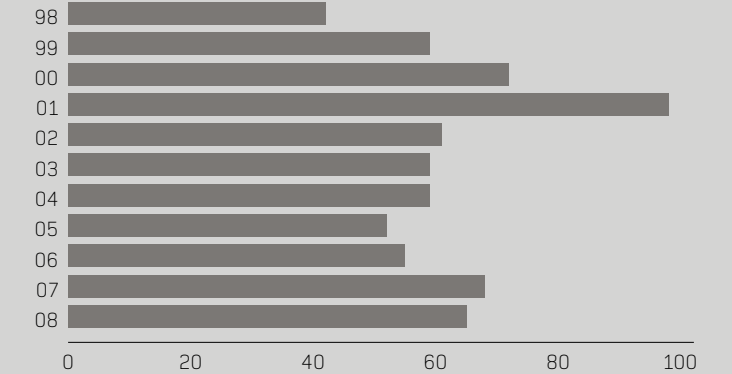
### Omkomne i brann

Antall



### Uhell med farlig gods

Antall



### Sivilforsvaret i innsats

Antall



- Diverse
- Beredskap/materiellbistand
- Leteaksjoner
- Ulykker
- Oljevern
- Flom, orkan
- Andre branner
- Skogbrann

### OPPLÆRING

Ved Sivilforsvarets beredskaps- og kompetansesentre deltok 727 tjenestepliktige på sivilforsvarskurs av en-tre tre ukers varighet, noe som tilsvarer omkring 10 000 elevdøgn. Det ble i tillegg gjennomført en rekke kurs av kortere varighet innenfor sikkerhet og beredskap for 3 465 elever fra målgrupper utenfor sivilforsvarets kjernevirksomhet.

# LEDELSEN I DSB

Foto // Kai Myhre



**PER KR. BREKKE**  
Avdelingsdirektør  
*Utredning og nasjonal  
beredskap*

**TOR SUHRKE**  
Avdelingsdirektør  
*Forebygging og elsikkerhet*

**TRYGVE BRUUN**  
Avdelingsdirektør  
*Brannvesen, samband og varsling*

**JON A. LEA**  
Direktør

**KIRSTEN AGERUP**  
Avdelingsdirektør  
*HR og personal*

**TORILL F. TANDBERG**  
Avdelingsdirektør  
*Næringsliv, produkter  
og farlige stoffer*

**EVA HONNINGSVÅG**  
Kommunikasjonsdirektør  
*Informasjon og samfunnskontakt*

**BØRRE JAKOBSEN**  
Avdelingsdirektør  
*Stab*

**ANITA KRONLUND**  
Avdelingsdirektør  
*Administrasjon*